

DRUID

Driving Under the Influence of Drugs, Alcohol and Medicines Prowadzenie pojazdu pod wpływem narkotyków, alkoholu i lekarstw

Program DRUID

Jest to największy program naukowo-badawczy w Unii Europejskiej w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego. Udział w nim bierze 19 krajów członkowskich, 37 różnych instytucji, ponad 200 ekspertów. Jego celem jest:

- diagnoza problemu prowadzenia pojazdu po spożyciu alkoholu, narkotyków i wybranych leków,
- ocena zagrożeń związanych z pojawieniem się w ruchu drogowym tych substancji,
- ustalenie progów dla różnych nielegalnych substancji psychoaktywnych, powyżej których prowadzenie pojazdu powinno być zakazane,
- ocenę i wybór najlepszych metod wykrywania substancji psychoaktywnych w organizmie kierowców,
- określenie najlepszych strategii działania wobec kierowców, którzy zostali zatrzymani za prowadzenie pojazdu po zażyciu zakazanej substancji psychoaktywnej.

Realizacja programu rozpoczęła się 15 października 2006 roku, jego zakończenie planowane jest na drugą połowę 2011 roku.

Badania DRUID w Polsce

Celem badań DRUID w Polsce było określenie skali rozpowszechnienia alkoholu, leków i narkotyków w populacji kierowców i porównanie wyników zebranych w Polsce z wynikami zebranymi w innych krajach uczestniczących w programie DRUID. Badania zrealizowały trzy instytucje: Instytut Transportu Samochodowego, Instytut Ekspertyz Sądowych oraz Komenda Główna Policji. Badania tego typu prowadzone były w Polsce po raz pierwszy.

Badania DRUID wykonane zostały przez pracowników ITS i policję drogową przy okazji policyjnych kontroli stanu trzeźwości. Kierowcy zatrzymywani byli do kontroli losowo i po wyrażeniu zgody proszeni byli o przekazanie próbki śliny. Przy okazji przeprowadzano krótki pięciominutowy standaryzowany wywiad, podczas którego pytano o podstawowe dane demograficzne (płeć, wiek, staż) i doświadczenia ze stosowaniem różnych substancji psychoaktywnych. Udział kierowców w badaniach był anonimowy.

Zebrane podczas badań próbki śliny transportowane były następnie do Instytutu Ekspertyz Sądowych z Krakowa, gdzie przeprowadzono badania toksykologiczne. W dostarczanej próbce śliny szukano blisko 30 różnych substancji, o których wcześniej wiadano, że mogą wpływać na sprawność kierowcy.

Najważniejszym zadaniem przy planowaniu badań w Polsce było zapewnienie reprezentatywności badanej populacji. Warunek ten starano się zrealizować wprowadzając wielostopniową procedurę doboru kierowców do badań. Polska została podzielona na 6 subregionów: centralny, południowy,

wschodni, północno-zachodni, południowo-zachodni, północny. W każdym subregionie wyznaczono 2 punkty kontrolne w obszarze zabudowanym (1 w mieście powyżej 100 tys. mieszkańców i 1 w mieście o 20 – 60 tys. mieszkańców) i 2 poza obszarem zabudowanym (1 na drodze krajowej i 1 na drodze wojewódzkiej -powiatowej).

Badania prowadzone były podczas czterech pór roku, w ciągu dnia (od 7:00 do 21:00) i w nocy (od 21:00 do 7:00), w dni powszednie (poniedziałek od 7:00 do piątku do godz. 21:00) i podczas weekendów (piątek od 21:00 do poniedziałku do godz. 7:00).

Wyniki badań

W badaniach uczestniczyli jedynie kierowcy samochodów osobowych i dostawczych (do 3500 kg). W ciągu 2 lat realizacji badań policja drogowa zatrzymała 4328 kierowców; 4276 z nich zgodziło się wziąć udział w programie DRUID. W grupie tej 3860 (90,3%) kierowców prowadziło samochody osobowe, a 386 - samochody dostawcze (9%). Wśród badanych osób pojawili się także kierowcy samochodów ciężarowych, ale tylko wówczas, gdy zostali oni zatrzymani przez policję drogową podczas jazdy samochodem osobowym.

Wśród 4303 zbadanych alkosensorem kierowców, stężenie alkoholu przekraczające dopuszczalny w Polsce limit stwierdzono u 44 osób (**1,02 %** ogółu zbadanych kierowców). Połowa z nich popełniła wykroczenie (stężenie alkoholu pomiędzy 0,2 – 0,5‰), połowa – przestępstwo (stężenie alkohol powyżej 0,5 ‰). Jeżeli wstępnie przyjmiemy, że w Polsce prawo jazdy kategorii B posiada ok. 13 mln osób, to dane te oznaczają, że po polskich drogach po spożyciu alkoholu porusza się ok. 130 tys. kierowców samochodów dostawczych i osobowych.

W grupie 4026 przeanalizowanych toksykologicznie osób legalne i nielegalne narkotyki znaleziono u 102 osób (**2,53 %** ogółu zbadanych kierowców). Stosując przyjęte wcześniej oszacowania można powiedzieć, że po polskich drogach porusza się ok. 330 tys. kierowców prowadzących pojazd po spożyciu substancji psychoaktywnej innej niż alkohol. Najpopularniejszymi nielegalnymi substancjami psychoaktywnymi w populacji kierowców są tetrakanabinoły (m. in. marihuana, haszysz) i amfetamina. Podobną strukturę spożywanych substancji rejestrowano wcześniej w badaniach prowadzonych na populacji ogólnej. Niepokój budzi skala rozpowszechnienia substancji psychoaktywnych w populacji kierowców. We wcześniejszych badaniach dr Sierosławskiego z 2006 r. ok. 1% kierowców przyznało, że w ciągu ostatniego roku prowadziło pojazd po zażyciu narkotyków. Wyniki zebrane podczas badań DRUID na populacji kierowców są także wyższe od wyników zgromadzonych w ramach Diagnostyki Społecznej zrealizowanej przez zespół prof. Janusza Czapińskiego. W badaniach tych (badania reprezentatywne dla dorosłych Polaków w wieku 16 i więcej lat, n=20312) jedynie 1 % respondentów przyznał, że w ciągu ostatniego roku zażywał narkotyki.

Wszystkie wyniki zebrane podczas badań DRUID w Polsce będą analizowane w następnych miesiącach. Prawdopodobnie w drugiej połowie roku opublikowany zostanie raport końcowy z badań w Polsce. Data publikacji uzależniona będzie od wcześniejszej publikacji raportu konsorcjum DRUID o rozpowszechnieniu narkotyków w populacji kierowców w krajach Unii Europejskiej. Będzie wówczas okazja, aby porównać naszą sytuację z tym, co dzieje się w innych krajach unijnych, a także zastanowić się, co trzeba zrobić, aby skuteczniej niż do tej pory ograniczać to zjawisko.

Warszawa dn. 10. 02. 2010r.

Konferencja prasowa: „Narkotyki a prowadzenie pojazdu”

Instytut Transportu Samochodowego

Opr. Ilona Buttler tel. +22 811 32 31 wew. 130, e-mail: ilona.buttler@its.waw.pl